

Posudek diplomové práce

DESCARTOVO „COGITO“ A JEHO ANTICIPACE U SVATÉHO AUGUSTINA

Ing. Michal Kimák

Diplomová práce chce odpovědět na otázku, zda Descartes ve své teorii poznání nevyšel z nauky svatého Augustina, či přesněji: zda Descartův princip „Cogito, ergo sum“ není jen jinou formulací Augustinova principu „Si fallor, sum“. Autor na tuto otázku odpovídá tím, že zjišťuje, do jaké míry se oba principy a jejich naukové pozadí spolu shodují nebo naopak od sebe odlišují. Toto srovnání provádí ze čtyř hledisek. 1. z hlediska historického: Jde o otázku, zda Descartes se mohl seznámit s Augustinovými formulacemi a zda je skutečně znal. 2. z hlediska formulace a funkce. Jde o to, zda na původ principů neukazuje jejich analogická formulace u Augustina a u Descarta. A je otázka, jak jsou použity v příslušném filosofickém systému. 3. z hlediska metody. Jde o rozdíly v metodě pochybování. 4. z hlediska logického. Analyzuje se vnitřní logická struktura obou principů. – Autor dochází k závěru, že Augustin pravděpodobně mohl anticipovat budoucí Descartův postup, ale cíle uvažování obou myslitelů jsou odlišné. Augustinovi šlo o zdůvodnění jistoty pravdy víry (proti skepticizmu Akademie), Descartovi šlo naopak o nalezení pevného výchozího bodu pro pouze přirozené poznání (proti dobovému skepticizmu). Augustin chce ukázat, že ke štěstí patří moudrost a k moudrosti poznání pravdy. Descartes chce položit základy k přísně rozumové vědě.

Z přehledu použité literatury je patrné, že autor se opíral o soudobé filosofické poznání tématu. Danou problematiku dobře zvládl a podařilo se mu výstižně charakterizovat jak Augustinovu, tak Descartovu pozici, ukázat vztahy mezi nimi a tak přispět k lepší orientaci v této obtížné otázce.

Po věcné stránce lze konstatovat jen menší nepřesnosti ve vymezení některých pojmů (na některých místech): ontologická a logická pravda, evidence, vztah evidence a ontologické pravdy, objektivní jistota, vztah jistoty a evidence, vztah jistoty a pravdy (viz např. § 2.2; pozn. 288), objektivita poznání (pozn. 108). U Augustina bychom patrně také nenašli formulaci principu dostatečného důvodu (viz pozn. 189).

Po stránce formální je práce velmi dobrá. Má však nedostatky po stránce pravopisu (hlavně interpunkce). Diplomové práci by také prospělo, kdyby se vyhnula ne zcela potřebnému opakování některých myšlenkových pasáží. A některé části by mohly být méně rozsáhlé (zejména historicko-filosofický rámeček).

Vzhledem k obtížnosti tématu a k základní kvalitě jeho zpracování navrhuji pro tuto diplomovou práci hodnocení známkou výborně.

1. května 2006

PhDr. Karel Šprunk

